

BİYOĞRAFİK İNFAZ DOSYASI KONUSUNDA ARAŞTIRMA (*)

Yazan : Aldo GIOBBI

Çevirenler :

Dr. Yılmaz GÜNAL

Dr. Yüksel ERSOY

I — Ceza müesseselerinde biyografik dosyanın gayeleri.

Mahiyeti itibariyle bir şahsın biyolojik ve psikolojik özelliklerini tarif gayesini güden biyografik dosya, statik mahiyette ve tamamen dökümanter anlamda bilgilerin toplanmasına münhasır da olabilir. Bu takdirde dosyanın fonksiyonu, ferdî şahsiyetlerin ve bunlar arasında kurulabilecek münasebetlerin büyük bir rol oynadıkları fenomenlerin tetkiki için temin edebileceği istatistik yardımından ibaret olur. Bu halde araştırmanın süjesi, fert üzerinde yapılmış olan biyografik tetkik neticelerine, hiç olmazsa doğrudan yabancı kalır.

Fakat ceza müesseseleri için biyografik dosya yalnız bu görevi yerine getirmekle yetinmemelidir. Gerçekten bu dosyanın gayesi; modern ve metodlu araştırmaların anlam atfettiği bilgilerin elde edilmesi ve değerlendirilmesi suretiyle farklı hükümlülere ayrı cezaevlerinde bulundurmak için, idarecilere faydalı unsurları temin etmektir. Bu suretle mahkûmların, uygun bir şekilde, oldukça mütecanis (omojen) gruplara ayrılması ve kendileri, için cezanın ıslah gayelerine yönelen bir muameleyi önceden hazırlamak ve tatbik etmek mümkün olur. Bu sebeple ceza evindeki muameleyi yönetmek gayesiyle, söz konusu biyografik dosyanın hazırlanması, yani

---

(*) Bu çeviri, *Quaderni dell'Istituto di Studi Penitenziari*, yayınlarından *Contributi per una Cartella Biografica Penitenziaria*, Milano, 1957, s. 23 de bulunan Prof. Aldo GIOBBI'nin *Studio per una Cartella Biografica Penitenziaria*, makalesinden kısmen özetlenerek yapılmıştır.

Bize çeviri müsaadesini kısa bir zamanda ulaştırmak nezaketini gösteren Sayın Prof. Aldo GIOBBI'ye en derin teşekkürlerimizi arzermeyi bir borç biliriz.

Çevirenler,

mahpusun şahsiyetinin tetkiki için teklif ettiğimiz şema, bizim insan şahsı üzerindeki bu araştırmalara infaz sahasında değil, ceza sahasında atfedilebilecek değer ve ağırlığın mahiyeti konusunda muhtelif hukuk ve kriminoloji okulları arasında mevcut ihtilâflardan derhal kurtulmamız mümkün kılar. Bununla beraber, bu programın tesbitinde bazı antropoloji okullarının soyutlaştırmalarından (astrattismo), tamamen uzak kalmak niyetinde olduğumuzu açıklamadan geçemeyeceğiz. Bu okullar başlangıçta vardıkları neticele-ri, tamamen teorik yoldan mübalağalandırarak işi, gerçekte bulunmayan mücrim (delinquente), tipleri ve adeta suç işlemek mecburiyetinde olan bir insanlar kategorisi yaratmağa kadar vardırırmışlardır. Gerçekten, genel olarak tecrübe ve özellikle cezaevlerindeki tecrübe, şayet doğrudan doğruya yapılmışsa, suçlu oldukları için diğerlerinden farklılaşan bir insan kategorisi bulunmadığını isbat eder; Çünkü» bazı insanların mücrim telakki edilmelerini gerektiren farklılaştırma biyolojik değil hukukîdir». (1) Katiyetle tesbit edilmiş olan bu husus anormal bir davranışın incelenmesinde mevcut muhtelif görünüşleri ve değişik unsurları doğru bir şekilde ayırdetmeği ve ölçmeyi bilemeyen kriminoloji eserlerinde maalesef çok defa göz önünde bulundurulmamıştır. Bu eserler bazan suçluluğun özel bir yorumlayıcı görünümünü ele alıp, her türlü topluma aykırı (antisociale) davranışın incelenmesini bütünüyle ve zorla bunun içerisinde yürütmüşlerdir. Mücrim insan denilen suni figüre ve bazı insanların topluma aykırı davranmaları hususunda görünüşteki zarurete, tecrübî değer atfını reddeden her fikir, bizim görüşümüze göre, bir şahsın ilk suçunu işlediği ana kadar değer taşır. Bundan sonra, belkide bilhassa suç teşkil eden veya her halü kârda gayrı meşru fiilî tekrar işlemeğe temayül bakımından, belirtildiği ve tarif edildiği «mücrim» (delinquente) figürü meydana çıkar. Fakat bunun sebebi sadece cezayı infaz şekli tarafından bu figürün (formativo) yaratılmasıdır, zira cezayı muhitinin antisosyal anlamdaki yapıcı tesiri parça parça önüne geçilmez bir şekilde bu figürü teşkil eder. Şayet cezayı infaz sistemlerinin bu yapıcı tesirlerinin (azione formativa) büyük önemi daima göz önünde bulundurulmuş olsaydı kriminoloji ilimleri tarihinde suçluluk fenomeninin incelenmesinde pek çok tek taraflı yorumların önüne geçilmiş olurdu. Bu çeşit yorumlar, araştırmaların yavaş yavaş ortaya koyduğu ve tecrübenin gerçeklere uygunluğun gösterdiği doktrin kısmının da ceza düzenlerine kabulüne mani olunmasında istenmeksizin oldukça önemli rol oynamıştır.

(1) A. GEMELLÌ, *La personalità del dolinquente* Ed. Giuffrè, Milano, 1948, s. 14,

Diğer taraftan cezaevi hayatındaki doğrudan doğruya tecrübeler, bizi, infaz dosyasının teşkilinde, suç nevinin arkasında bulunan insanî gerçeği bilmemezlikten gelmek temayülünde olan hukukî soyutlaştırma (astrattismo giurudico) dan uzak kalmağa sevkeder. Bu gerçeği bilmemezlikten gelmek, asırlarındanberi şahsın anlamak ve istemek ruhî yeteneğinin ve insan hareketlerinin şuurculuk ve iradeliliğinin yıkılmaz temeline istinadeden isnadiyet prensibi (Rocco) ne hâlel getirmek korkusunun neticesidir. Bir suçun serbest, iradî ve şuurlu unsurunun değerini küçümsemek veya bu unsurun inkâr etmek istememekle beraber, olayların büyük bir çoğunluğunda, bu unsurun meydana gelmesine yardım eden veya teşvik eden diğer faktörlerle birlikte bulundığına biliyoruz. (2)

Şu halde, mümkün mertebe ilmî ve uygun şekilde tesbit edilen bu unsura göre cezanın miktar ve nevinin tesbiti yerindedir. An-

- (2) «Nasıl ki insanlar, birçok bakımlardan birbirlerinden son derece farklı işler, serbestî bakımından da böyledir: herkes, iradeyi değişik yönlere iten tesirlerden kendini kurtararak karar vermek hususunda aynı yeteneğe sahip değildir.

..... Gerek serbestî ve bunun neticesi mesuliyet hükmü bakımından, gerekse münferit şahısların yönelmeleri bakımından serbestideki bu farklılıkları hesaba katmak gerekir. Herkesin aynı şekilde serbestmişçesine yalnız ika edilen fiile bakılarak hüküm verilemez. Değişik serbestî derecesini de göz önünde bulundurmak gerekir». (G. B. Guzzetti, *La Morale cattolica*, cilt 1, Ed. Marietti, Torino, 1955, sahfa 41, 47).

«Bu meseleleri bilenler için insan serbestisinin kullanılmasının çok defalar süzjektif şartlarla sınırlanmış olduğunu ifade etmek için fazla şey söylemeye lüzum yoktur. Aynı şekilde suçun iç ve dış faktörlerinin benliğimiz vasıtasıyla, yani sübektif hale gelerek iradî harekette serbestinin kullanılmasına mani olabileceğini veya onu zorlaştırabileceğini kabul konusunda fazla söz söylemeye lüzum yoktur. Fakat değişik durumların ve pek çok şartların tesiriyle insanın ancak nadiren gerçekten serbest olduğunu söylemek, hiçbir zaman irade serbestisini inkâr etmek demek değildir.» (A. eGmelli, *La personalità del delinquente*, Ed. Giuffrè, Milano, 1948, sayfa 94).

«Gerçekten suçun, bir hukuk kaidesinin ihlâli olamadan evvel muhtevası ancak onu düşünen, hazırlayan ve gerçekleştiren kimsenin şahsiyetinin tetkiki suretiyle ruhî muhtevası ve toplumsal görünümüyle anlaşılabilir bir insan hareketidir. Bu mefhumlara istinaden her memleket araştırmacıları gittikçe daha mutabık bir şekilde ceaz muhakemesinin daima daha kati şekilde bir araştırmaya istinad etmesi gerektiğini ifade etmektedirler. Araştırmalardan birincisi suçun mevcudiyetini ortaya koymağa matuf hukuki araştırmadır. İkincisi, yani antropolojik araştırma, yalnız mesuliyeti derecelendirmek ve cezanın şahsileştirilmesi için değil, aynı zamanda islah ve toplumun korunması için gerekli bütün hususları tesbit gayesiyle, suçun ika edenini, şahsiyetini tanımağa matufdur». (B. DITULLIO, *Sul metodo e sulle finalità della criminologia elinica, Delitto e personalità*'da, Ed. Giuffrè, Milano, 1955, s. 102).

cak, cezanın, sadece şekli olmayan bir adalet kriterine cevap vermesi için, infazında en yakın hattâ en objektifleşebilen (obiattivabile) diyebileceğimiz gayesine yönelmiş olmalıdır. Bu gaye, suç fiilinin meydana gelmesini kolaylaştırmış olan iç ve dış faktörlerin düzeltilmesidir. Mahkûmiyetin tamamen eza teşkil eden görünümü vasıtasıyla, cezanın esas sebep yani suçun iradî ve şuurlu unsuruna karşı ifa ettiği karşı koyma faaliyeti, suç, işlenmesinde rolü olan ferde ve çevreye ait sebepler üzerindeki bu tali ıslah vazifesinde ayrılamaz. Çünkü ceza sayesinde mahkûmca pişmanlık hissinin ve tekrar suç işlemek kararının olgunlaşması ümit ediliyorsa herşeyden önce, kendisinin cezanın mahiyetini anlar hale getirilmesi gerekir. Halbuki, ferde ve çerçeveye ait olup suça bu şuurlu katılışın değerlendirilmesini gölgeleyen ve herkesten evvel fâilin ika edilen fenalık konusunda vicdan rahatlatan yorumlar yaratmasını veya mazeretler bulmasını mümkün kılan faktörler ortadan kaldırılmadıkça ceza, gerçek anlamı ile anlaşılabilir.

Mahkûmun şahsiyetinin tetkikiyle biyografik dosyada toplanan bilgiler, mahkûmun kendi kusurunu tanıma olgunluğuna erişmesini, cezanın infaz şeklinde yapılacak hataların engellemelerine mani olabilir. Hattâ mahkûmun şuurunda, kendi kusurluluğunu tanıma hususundaki gelişmenin meydana gelmesi için cezanın tatbikinde derhal ve hassasiyetle her türlü teşvikte bulunulmalıdır. Bizim fikrimizce, mahkûmun şahsında ve infaz sırasında, içinde bulunduğu muhitte mevcut olup topluma aykırı (antisociale) bir tutumu kolaylaştırmış ve kolaylaştırabilecek her hususun meydana çıkarılması, ortadan kaldırılması ve düzeltilmesi bu ıslah edici teşvikin temelini teşkil eder. Bilhassa biyografik dosyada toplanmış olan münferit vakanın derinlemesine tetkikinde sebepleri belirtilen topluma aykırılık (antisocialità) gösterilerinin tahakkukunu kolaylaştırabilecek hususların meydana çıkarılması, ortadan kaldırılması ve düzeltilmesi icabeder. Ceza müesseselerinde kullanılacak biyografik dosyanın elde edebileceği ikinci netice, ceza evlerinde idareci, yardımcı ve muhafız olarak çalışan şahısları mahpusların yakınlaşması hususunda yöneltecek, onlara rehber olacak bir metodolojiyi dereceli olarak tesbit etmek ve daha mükemmel hale getirmek olabilir. Bu metodolojinin tatbiki ve mahkûmun şahsiyetinin tetkiki hususunda faydalı ölçülerin (criteri) cezaevi personeli tarafından kademeli olarak öğrenilmesi, mahkûmun davranışının anlaşılmasını mümkün kılacaktır. Bunun neticesi mahkûm ile cezaevi hayatına iştirak ettikleri halde yabancılar gibi bunun dışında kalan insanlar arasında daima mevcut olan mesafenin aşılması mümkün olur.

Bu mesafe cezaevi personelinin, müsbet dahi olsa faaliyetlerinin, münferit şahıslar ve genel olarak çevre üzerinde tesirli olabilmelerini son derece güçleştirir. Gerçekten, ceza infazının ıslah hususundaki ilk gayesine yönelmesi için, adeta mahpuslar topluluğunu korurcasına, onları çevreleyen ve ceza müesseseleri içerisinde, ceza evini toplum hayatından ayıran engelleri personel müvacehesinde tekrarlayan ve daha da aşılmaz hale getiren psikolojik duvarın parçalanması gerekir.

Doğrusu personel tarafından nadiren veya yanlış yoldan anlaşılan bir yakınlaşmağa mahkûmların her halü kârda yanaşmamalarını mahkûmlar arasındaki kuvvetli tesanüd gayet güzel ifade eder. Görünüşte cezaevi disiplinin muhafazası için önemi olduğu nisbette mahkûmun şahsiyetini ve tutumunu tanımaya çalışıldığı müddetçe bu yakınlaşma olmaz ve olamaz. Sadece takbihe şayan bir hadisenin sathî şekilde tanınmasını değil, ancak bütün bir hayatın bilinmesi, yönetmek ve yardım etmek durumunda olan şahısla, bu şartlar altında, yöneltme ve yardımı kendi arzusuyla arayan şahıs arasında karşılıklı bir anlayış ilişkisi kurduğu zaman böyle bir yakınlaşma hiç beklenmedik şekillerde ortaya çıkabilir. Mahkûmun, onun insanî meselelerinin, şahsiyetinde mevcut gizli ve müsbet muhtevanın tanınması, ayrıca, halen sadece gözetleme ve muhafaza kaidelerinin tatbik vasıtası haline gelmiş olan cezaevi personelinin bu olumsuz ve haline rıza gösterir durumda kurtulmasını sağlayabilir. Bu suretle personelin görev ve tutumu uygun şekilde değerlendirilmiş olur.

Cezaevlerinde sistematik bir biyografik dosya tutulmasının üçüncü gayesi, daha sonraki bir zamanda olsa dahi infazcının, artık sathî ve sadece idarî olmayan bu tecrübesi vasıtasıyla hukukçu ve kanun koyucuya ilmi şekilde tevsik edilmiş bir yardımda bulunmasıdır. Bu sayede hukukçu ve kanun koyucu halen cezaya atfedilen gayelerle, bazan bizzat bu gayelerin tamamen kaybedilmesine ve hattâ aksi neticelerin ortaya çıkmasına sebebiyet veren cezanın çektirilmek ve tatbik şekilleri arasında halen mevcut çelişmeyi halledebileceklerdir. Gerçekten, kanun koyuncunun, insanî cihetten suç teşkil eden fiilî, bu fiilî ika eden insanî ve bu insanın bütün geçmişini tanınması imkânı verilmedikçe, ceza sahasında, soyut hukukî durumunun bünyesinde mevcut hatayı önlemek asla mümkün olmayacaktır. Hürriyeti bağlayıcı bir cezanın hali hazırda tatbik şayan ve aksi netice veren tesirlerini önlemek için, değişmez prensiplere göre iyilik ve kötülük bir defa tesbit edildikten ve topluma aykırı (antisosyal) hareketin hukukî kötülük derecesi tayin edildik-

ten sonra, spekülasyonun yerini tecrübeye, genel prensiplerin pratik gerçeğe bırakmasını ve yalnız gerçeğe uygun şekilde değerlendirilmiş insan çevre ve toplumun, suçlu hakkında iyi hüküm vermek ve kendisini doğru bir şekilde cezalandırmak için ölçüyü temin etmeleri gerektiğini kabul etmedikçe kanun koyucu doğru yolu bulamayacaktır. Hukukun esaslarından pozitif ceza kanununun teferruatına rasyonel hattâ cezaevi tüzüklerinin en ufak ayrıntılarına kadar sadece mantikî yoldan ve değişmez metotla hareket edilebileceği konusunun sonuçları bakımından ne kadar hatalı olduğunu, cezaevi çevresinde tetkik ve cezaî muamelenin neticeleri bakımından takip edilmiş yeteri kadar çok sayıda ve hakkında gerektiği kadar vesika bulunan vak'alar gösterebilir.

«Üzerindeki tecrübelerin, benim, hukukî düzenin imkânları bakımından tereddütlerimi artıran bir kanunlar gurubu varsa o da ceza hukukudur. Mahkûm, şey mertebesine indirilmiş bir insan ceza hukukunun feci kudretsizliğinin bir örneğidir. Bana yapıldığı gibi, bende öğrencilerin saf ruhlarında bir putun yerleşmesine göz yumarsam görevlerimden en yükseğini yerine getirmemiş olurum». (3)

İşte hukukçunun kafasında bir put yaratılmaması ve ceza kanunlarının vaz'ını kesinlikle yönetmemesi için, mahkûmların şahsiyetlerinin çeşitliliğini ve kapalı ceza evi dünyasında bu şahsiyetler arasında kopan reaksiyonları hesaba katmayan bir ceza infazının ahlâkî ruhî ve toplumsal neticelerini daimî şekilde ortaya koymak gerekir. Ceza sahasında kanun koyucunun eserinde, infazcının yardımının büyük ölçüde eksik kaldığı aşikârdır. Bu eksiklik, tecrübelerini artırmakla beraber, münferit hastalarda kullandığı ilâçların günden güne tesirlerini göz önünde bulundurarak tedavideki tutumunu geliştirmeyen bir doktorun içinde bulunacağı durumun ceza sahasında ortaya çıkmasına sebebiyet vermiştir. Bu sebeble infazcının, ceza kanunlarının ve ceza evi tüzüklerinin formüle edilmesinde kendisine düşen rolü oynaması büyük önemi haizdir. Fakat bunun mümkün olması için, infazcının da görevini genişletmesi ve asilleştirmesi gerekir. Bu gaye için infazcı, görevini, mahkûmları muhafaza kaidelerinin basit ve pasif tatbik olmaktan kurtarıp kendisine emanet edilmiş olan mahkûmların şahsiyetlerini araştırılma ve yorumlanmasına ve bu şahsiyetlerin eksikliklerinin düzeltilmesi

(3) F. Carnituti, *Lezioni di diritto penale - 11 reato*, Ed. Guifrè, Milona, 1934, Sayfa 111.

için topluma aykırı (Antisociale) tutumlu bir süjenin ilmî tetkik metodlarının ve terbiye veya yeniden terbiye tekniklerinin cezaevlerinde dahi sahip olacakları değerinin anlaşılmasına tevcih etmelidir.

II — Halen ceza kurumlarında kullanılan biyografik dosyaların tenkitli analizi.

Bu konuda dünyanın bazı memleketlerinde yapılmış tecrübeleri ve yönelişleri bizim dosya tanzimimizde değerlendirme ve göz önünde bulundurmaya gayesiyle, değişik ceza evi idareleri tarafından tutulan ve Millî Sosyal Önleme ve Korunma Merkezî nin göstermek nezaketinde bulunduğu biyografik dosyaları tetkik ettik.

Bu biyografik dosyaların tetkikiyle mahkûmun şahsiyeti üzerindeki araştırmaların yapılmasında, nasıl bazı memleketlerde idarî - adlî mahiyette birkaç bilginin kaydı için basit fişler doldurulurken diğer memleketlerde tutulan dosyalarda sosyal, biyopsikolojik ve infaz ilgilendiren hususların geniş ve teferruatlı şekilde yer aldıklarını gördük.

Sonuç olarak bazı biyografik dosya örnekleri vermeyi ve muhtelif yönelimlerin nümunesi olarak seçtiğimiz bazı infaz sistemleri tarafından en önemli telâkki edilen unsurları saymayı uygun bulduk.

Bu sebeble Avusturya, Belçika, Kolombiya, Fransa, İtalya, İsveç, ve Türkiye'de tutulan infaz dosyalarında istenen bilgileri tarafımızdan teklif edilen biyografik dosya şemasındaki sıraya (Cezaî durum ve suçun objektif tetkiki - infaz sırasında müşahade - nihai değerlendirmeler) uygun şekilde guruplandırarak naklediyoruz.

1) Avusturya

a) **Cezaî durum ve suçun objektif tetkiki.**

Avusturya'da tutulan biyografik dosya her şeyden önce bir cezaevi idarî vesikasıdır.

Suçun nevi, cezanın süresi, cezanın diğer neticeleri ve şartla salıverme için müddetlerde dosya sahibinin cezaî durumu teferruatlı şekilde tarif edilmiştir. Aynı zamanda önceki mahkûmiyetler de kaydedilir Suçun objektif incelenmesi, olayların ve suç teşkil eden fiilin hafifletici ve ağırlaştırıcı hukukî sebeplerinin kısa bir tarifinden ibarettir.

b) Sosyal araştırma.

Dosyaya konan kısa bir hayat hikâyesi (Lebenslauf; curriculum vitae) sosyal araştırmayı teşkil eder. Bunun tertibinde önceden tespit edilmiş bir düzen bulunmayıp, tertipleyenin ölçüsüne bırakılmıştır.

Bu dosyada, söz konusu olan kısım için basit şekilde doğum yeri ve tarihi, dosya sahibinin son ikametgâhı, ebeveynin ismi ve mesleği devam ettiği okullar ve askerlik hizmeti ile ilgili bilgi yer almaktadır.

c) Şahsiyetin tetkiki.

Avusturya'da tutulan biyografik dosyada mahkûmun şahsının dış görüşünün tarifi çok teferruatlıdır. Ancak bunlar daha ziyade işaret, alâmet mahiyetindedir. Fizikî şartlar ve çalışmaya elverişli olup olmama hususunda doktorun kanaatine ve hâpîs hayatı sırasında meydana gelen hastalık vak'alarının kaydına küçük bir yer ayrılmıştır.

Psikolojik ve psişiyatrik mahiyette her hangi bir bilgi tespiti ön görülmemiştir.

Cezaevi papazı mahkûmun dindar olup olmadığı hususunda bir kanaat ifade etmektedir.

d) İnfaz sırasında müşahade.

Cezanın infazı sırasında mahpusun muhaberatı, akrabalarının ziyareti, ceza evinde çalışmaya ayrıldığı safha, verilen disiplin cezaları ve bunların sebepleri ile ilgili kayıtlar yapılmaktadır.

e) Nihâî değerlendirmeler.

Mahkûmun şahsiyeti hakkında nihâî değerlendirmeler öngörülmemiştir.

f) Yorum.

Avusturya ceza kurumlarında kullanılan dosya her şeyden önce idârî bir vesika mahiyetindedir ve bir biyografik infaz dosyasının takip etmesi gereken gayeler bakımından önemi yoktur.

2) Belçika

Belçika cezaevlerinde, mükerrer veya genç olmayan her alevâde mahkûm için tutulan vesaik, kısmen, infaza ait teknik - İdarî mahiyette bir seri dosyadan ibarettir. Bunlar, bir kayıt dosyası, bir tahsis kâğıdı, bir sabık fişi, mahkûma dışardan yapılan ziyaretler için bir fiş, muhaberat için bir fiş ve bir çalışma fişidir. Daha özellikle mahkûmun ve tutumunun incelenmesine yönelmiş iki fasikül bir ahlâk dosyası ve bir kriminolojik dosya ihtiva etmektedir. Ayrıca meşgul olacağımız bu dosyalardan ahlâk dosyası üç aydan fazla cezaya çarptırılmış bütün mahkûmlar hakkında; kriminolojik dosya ise en aşağı 6 ay cezaya mahkûm olmuş ve cezalarını bitirmelerine en aşağı üç ay kalmış olan mahkûmlar hakkında tutulur.

Kriminolojik dosyanın tetkikî özel bir önem arz eder. Çünkü bu dosyayı teşkil eden formüller 1937 yılında Milletler arası ceza ve infaz komisyonu tarafından, mahpusların ilmî tetkiki için tespit edilmiş olan ölçülere göre tanzim edilmiştir.

a) Cezaî durum ve suçun objektif tetkiki.

Belçika cezaevi idaresinin dosyasındaki araştırma, dosya sahibinin kriminolojik geçmişi üzerinden önemle durur. Ve çocuk mahkemesi huzuruna çıkmışsa bunun tarihini ve sebebini ve bu müna-sebetle alınmış tedbirleri; adlî disipliner veya askerî mahkûmiyetleri adlî ve idarî emniyet tedbirleri ve yabancı memleketlerde uğranmış muhtemel mahkûmiyetleri ihtiva eder.

En son suçun nevi - verilen ceza - adlî makamın raporu - suça müsait hale getiren jenotipik veya ferdî, paratipik veya çevreye ait sebepler - suça karar verdiren, üstün sebep - ay - gün - saat, hava şartları v.s. gibi dış şartlar - ağırlaştırıcı veya hafifleştirici sebepleri kaydedilmektedir.

b) Sosyal Araştırma.

Sosyal araştırma, mahkûmun doğumu anında ebeveynin teşkil ettiği aile nüvesi hakkında mahpustan alınan bilgileri ihtiva eder: Evli, dul, boşanmış, yeniden evlenmiş, birlikte yaşar, ayrılmış olup olmadıkları, karşılıklı münasebetlerde ahengin iyilik veya kötülülüğü - dosya sahibinin doğumundaki durumu: meşru, tabiî, yetim, terk edilmiş veya tanınmış, nesebi tashih edilmiş, evlât edinilmiş - dosya sahibinin doğumundan sonra ailevî durumu: baba

ve annesinin ölümünde mahkûmun yaşı, aileyi terk anında mahkûmun yaşı ve bu terkin sebebi, dosya sahibinin evlenmesine kadar ailevî durumu - okul devresi: süresi, muntazam olup olmadığı, hastalık sebebiyle devam etmediği süre, okul değiştirmeler, okul değiştirmelerin sebepleri, okumaya ilgi ve okumada kolaylık, okul çağında karakter: şiddetli, şeklin, şikâyet; i, neşeli, çekingen, munis, mütevazı, öğünge, hayalperest, içinden geldiği gibi hareket eden, düşünerek hareket eden, sebatsız, egoist, cömert, minnettar, öğrenime ihtimam, ilk, orta, yüksek, tahsil derecesi, terbiye: baba anne tarafından, diğer akrabalar, özel kurumlar tarafından; terbiyeye, terbiyecilerin ihmâl ve kusurlarının, fena muamelelerin, kötü örneklerin, ahlâksızlığa, hırsızlığa, dilencilige, yalancılığa teşvikin tesirleri - dindarlık: dinî öğretim ve terbiye, dinî vecibeleri ifade - askerlik hizmeti: muafiyet, askere alınma, askere alınma yaşı, askerlik süresi, yabancı lejyon, ordudaki tutum, temayüz halleri, cezalar, askerden kaçma, terhis, açığa çıkarma veya askeri bir hastane ve bilhassa psikiyatri kliniği tarafından askerliğin tehiri - meslekî faaliyet: başlama yaşı, başlangıç mesleği, değiştirdiği meslekler, halihazırdaki mesleği, şimdiki kazancı ve nereye tahsis edildiği, meslekte istikrar ve ustalık, iş veren ve iş arkadaşları muvacehesindeki tutumu - dosya sahibinin kendi ailesi: sağ veya ölmüş çocukları - eşine karşı tutumu: ahenk, şiddet hareketleri, ahlâkî durumu, çocuklara karşı tutum: ihtimam veya sertlik - meskenin durumu ve oda sayısı - beslenme şartları ve zaruret ortaya çıkan güçlükler - talihsizlikler: felâket veya kazalar, üzüntüler, hastalıklar - aile ocağının terki - eş ve çocuklarla ilgili haberler - toplum hayatı: fakir, orta, zengin sosyal sınıf - şehirde veya köyde oturma - harp veya siyasî karışıklıktan ileri gelen özel çevre şartları - sosyal ihtiyaçlar: dostluklar, araştırmalar, cemiyetler, spor - eğlence: kahve, tiyatro, sinema v.s. - tehlikeli itiyatlar: at yarışları, oyunlar, borsa spekülasyonları - topluma aykırı gösteriler: sefahat, itidalsizlik, serserilik, dilencilik.

Mahkûm tarafından verilen bu bilgiyi aynı konularda belediye idareleri ve polis tarafından elde edilen ve sosyal ve sıhî yardımcılar tarafından yapılan tahrikattan toplanan malûmat takibetmektedir.

c) Şahsiyetin tetkiki.

Şahsiyet hakkında araştırmalar, irsiyetin tetkikiyle başlamaktadır. Bunun için ailenin ana ve baba tarafı, yani dede ve nineler,

anne, baba ve diğer akrabalar ve erkek ve kız kardeşler, sağ veya ölmüş çocuklar hakkında bilgiler istenmektedir.

Bu bilgiler fizikî, asabî, ve aklî mahiyette olup dejenere edici telâkki edilen irsî araz ve karakter ve tutumun irsî olan ve aleyhte tesir icra eden müsait taraflarını ilgilendirir. Hatırlanacak unsurlar olarak özellikle şunlar sayılmaktadır: tüberküloz ve ruhî veya bedenî araz bırakan bulaşıcı hastalıklar, frengi, alkolizm (içkiler, şarap, bira, arada sırada kullanma, itiyad, sarhoşluk, şiddet ve hezeyan), intiharlar, akıl zayıflığı, sara, nevrozlar, akıl hastalıkları, ahlâksızlık, suçluluk haleri, çocuk sahibi olma sırasında ebeveynin sağlık durumu, ebeveynin aynı kandan gelip gelmedikleri, irsî vasıflar.

Ferdin geçmişe şu hususlarda bilgi alınmak suretiyle tıbbî bakımdan araştırılmaktadır: gebelik, doğum, emzirme - çocuğun organik gelişim: yürüme, konuşma, diş çıkarma - çocuklukta hastalıklar ve patolojik olgular: uykuda düzensizlik, uykuda gezme, ihtilâçlar, menentij, raşitizm, lefopati, kafatası travmaları - erginlik çağında fizikî guddevî ve entellektüel gelişim - olgun yaşta patoloji ktezahürler: geçirilmiş bütün hastalıklar, zührevî hastalıklar, tatbik edilen tedaviler, son kan analizi neticesi - alkolizm: sebepleri, içki nev'i, etilizm durumu - tütün itiyadı: başlama yaşı, nevi, miktarı - uyuşturucu maddeler: kokain, morfin, diğer uyuşturucu maddeler ve narkotikler - meslek hastalık ve zehirlenmeleri aklî arızalar - dıştan bir sebebin meydana getirdiği yaraların zamanındaki ve sonraki neticeleri - sakatlıklar - cinsî fonksiyon cinsî organlar (büyüklük, anormallikler), kıl durumu, (kasıkta, yüzde, vücutta), vücut teşekkülü (enfantilizm, virilizm, feminizm) - cinsî fonksiyon: az, gecikmiş, vaktinden önce, ifrat derecede, yok - mastürbasyon: başlangıç, devam - cinsi münasebetler: başlangıç, tekerrür - insiyat - yakın yön değiştirmesi homoseksüellik aybaşı devreleri: başlangıç, muntazamlık, süre, asabî ruhî ve karakterden ileri gelen araz - doğumlar aybaşı kesimi.

Mahkûmun doktor muayenesi şu hususlarda bilgi edinilmesine mâtuftur : vücut teşekkülü; gürbüz, orta, zayıf - mizaç : kanlı, lenfatik, sinirli, hiddetli, karışık - morfolojik tip: nefes yolları, hazım organı, adaleler beyin ile ilgili tipler, karma tip - Kretschmer'e göre tipler: piknik, atletik, astenik, dipplastik, karma - İtalyan sınıflandırılmasına göre tipler: megalosplanknik veya brevitipik, mikrosplanknik veya lonjitipik, normosplanknik veya normotipik - bünyevî gelişim normal, gecikmiş, mübalâğalı - Vervaeck endeksine (ağırlık

+ **göğüs çevresi**) ve Pignet endeksine [$I \text{ boy} \cdot (\text{ağırlık} + \text{göğüs çevresi})$] göre gürbüzlük birimi - halihazırdaki sağlık durumu - Bün-yerce yıpranma: vasiksiz, normal, geç, gerek, yaş, tıbbî yaş, vücut fonksiyonlarında bozukluklar - vücuttaki iş salgı bezlerindeki bozukluklar: tiroid, paratiroid, böbreküstü, ipofiz, cinsiyet guddeleri - objektif bilgiler: hastalık izleri, sakatlayıcı yaralar, deri ve kıl durumu dişler, burun ağız, gırtlak, larenks, kulaklar, gözler, solunum organı, dolaşım organı, kalp, atar damarlar, toplar damarlar, tansiyon, kan tahlili, idrar tahlili, sindirim organı, ve diğer laboratuvar araştırmalar.

Bu alanda şu hususlarla ilgili antropomotrik ve morfolojik kayıtlar daima önemi haizdir: ağırlık, boy - kafatasının vasıfları (önden arkaya çap, çapraz şekilde çap düşey çap, en büyük yatay çevre, kafatası endeksi, şakak kemiğinin kulak arkasındaki çıkıntılı kısımları arasında ki çap, elmacık kemikleri yüksekliğinde çap) - göğüs kafesinin vasıfları (nefes almada ve nefes vermede göğüs vermede göğüs çevresi, göğüs endeksi) - kol ve bacakların vasıfları (uzunluk), genişlik anormallikler).

Aynı şekilde sinir sistemi de aşağıdaki kayıtlarla geniş şekilde tesbit edilmiştir: yürüyüş tarzı, ayağa kalkış, anî duruş, yarım dönüş şekli, anormal yürüyüş şekilleri - sağ ayak ve sol ayak üzerinde gözleri kapalı ve açık dik duruş - kiriş refleksleri: dizkapağında, topukta, üç kirişli kaslarda, iki kirişli kaslarda, ön kol kemiklerine bağlı kirişlerde, ayak ve dizkapağının klonusu - deride refleks: alt, üst, orta karın bölgesinde, kremasterik refleks, ayakta - vazomotör refleks - mükoza refleksleri gözbebeği refleksleri - göz bozuklukları: üss göz kapağında iniklik, şaşılık, göz yuvarlağının gayriiradi hareketleri, çift görme, görme zayıflığı - dinamometri: $1^{\circ}, 2^{\circ}, 3^{\circ}$ tecrübe - hassasiyet: dokunmada, ağrıya karşı, ısıya karşı, ağırlığa karşı hassasiyet - estosiometri: şakak bölgesinde parmakların iç kısmında, elin sırt kısmında, ön kolun ve kolların büküldüğü cihetteki bölgede 2 cm. den az veya 2-3-4-5-6 cm. olduğu - duyguların keskinliği: tad alma, işitme, görme - görme sahası - sinir semtomatolojisi: bünyevi, emotif, isterik, yaşlılık sebebiyle, kastî, alkolden ileri gelen titremeler, tikler ağrılar, karıncalanmalar, terlemeler, ürpermeler, esnemeler, mide bulantıları, kusmalar, kızarıklılıklar, salya akması, konuşma ve yazmada bozukluklar.

Bu sahadaki araştırmalar, gerek psikometrik metotlara gerekse mahkûm müşahadeye dayanma lâzım gelen psikolojik analizle sona erer.

Bu analiz şu hususlarda bilgi toplanmasını öngörür: zekâ seviyesi, dikkat, hafıza: evvelki, yakındaki, tesbit hususunda, muhafaza hususunda - muhayyile: derecesi, tesir altında kalma - fikirler arasında bağlantı kurma kabiliyeti - muhakeme kabiliyeti : ilkel, orta, gelişmiş - irade: kararsızlık, gayrî şuurî şekilde hareket etme - aktiflik: yorgunluk, gayret, kuvvetten düşme, kendisini bir şeyden menetme kudreti - teheyüç kabiliyeti, muhabbet kabiliyeti : izzet- nefis ailevi, toplumsal, manevî hisler, ahlâk hissi: sapık, bünyevi sapık, ahlâkî bakımdan aptal (İdiota) veya deli (Pazzo), ahlâkî bakımdan budala (İmbecille) veya ahlâk zaafına düçar, ahlâkî hislere ilgiliz veya kararsız - Karakter: Tek vasıfı tipten: entelliktüel emotif, aktif - karışık tipten: emotif entellüktüel aktif entellektüel, aktif emotif dengede olmayan temayüllü tip: üstün, amorf, kararsız.

d) İnfaz sırasında müşahade.

Belçika'da cezaevi idareleri tarafından tutulan infaz dosyasında infaz sırasında müşahade ile ilgili konuda, özel hiçbir malûmat verilmeksizin sadece birkaç satır ayrılmıştır.

Dosya ile ilgili hükümleri koyanların, tıbbî, pisikolojik, ve psişiyatrik mahiyette statik araştırmalardan elde edilen bilgileri yeterli telâkki etikleri; daha doğrusu infaz sırasında müşahadenin tesbit imkânları ile karıştırdıkları anlaşılmaktadır.

e) Ceza infazının rasyonel bir yönetilişi gayesiyle nihaî değerlendimeler:

Yukarıda sayılan bütün bilgilerin tesbitinden sonra, meydana çıkan anormallikler ve patolojik bulgular hakkında sentetik bir hüküm verilmesi için bir özet ihtiva eder. Özette geçen anormallik ve patolojik bulgular şu konuları ilgilendirir: irsiyet - suç işlenmeden önce geçirilmiş hastalıklar - uyuşturucu madde iptilâları - cezaevinde bulunma süresince sağlık durumu - malûliyet - devam etmekte olan hastalıklar - antropometrik anormallikler - dejeneratif bozukluklar, asabî bozukluklar - duygu organlarında bozukluklar - akıl hastaları - eğitim durumu - genel kültür - zekâ seviyesi irade - muhakame - his - karakter - ahlâk dyugusu - toplumsal duygu - aile münasebetleri - toplumdaki davranışlar - meslekî faaliyetler - meslekî kabiliyet.

Bu sentetik görünüme dayanarak infazdaki muameleyle ilgili talimatların tespiti ön görülmüştür. Böylece mahkûmla ilgili olarak şu hususların nasıl tahakkuk ettirileceği kararlaştırılır. Yeniden terbiye faaliyeti, pedagojik tedbirler, cezaevinde çalışma, tıbbî ve psikiyatrik tedavi, aile ile münasebetler, sosyal bakımdan tekrar sınıflandırma ve tekerrürü önlemek için tedbirler.

Nihayet dosyada, müteakip şemaya göre suçluluk tipinin teşhisi istenmektedir:

1. Sosyal faktörlerin hâkim olduğu tip (Paratipik veya esojen)
2. Biyolojik - sosyal faktörlerin hâkim olduğu tip;
3. Psikopatolojik faktörlerin hâkim olduğu tip (Jenotipik veya andojen).
4. Suçluluğun sebepleri

f) Yorum

Belçika ceza infaz idaresi tarafından, Milletlerarası ceza ve infaz komisyonunun hazırladığı şemaya uygun şekilde tutulan kriminolojik dosya şüphesiz geniş ve teferruatlıdır. Fakat teşekkülü bakımından bu dosyanın daha ziyade suçun doğuşunun, meydana gelişinin yorumlanması gayesiyle tutulduğu göze çarpar. Bu sebeble, Beçilka'da tutulan infaz dosyasında irsiyetin tesirlerinin araştırılması ve antropometrik (İnsan vücudunun ve kısımlarının ölçüleriyle ilgili) bilgilerin tetkiki geniş yer tutmaktadır. Halbuki, infaz sırasında müşahade neticesi tespit edilen dosya sahibinin şahsiyetinin muhtelif yönünümüne pekaz önem verilmektedir. Aynı sebeble psikiyatrik - psikolojik bakımdanda mahkûmun tetkiki, münhasıran, mutad birlikli muayenesi tipinde statik bir tespit için uygulanacak olan ve önceden teferruatıyla hazırlanmış bulunan şemalara bağlanmış olarak görülür. Kanaatimizce yine bu daima önde gelen kriminolojik endişe neticesi, muhtelif bilgilerin toplanma metoduna hiçbir yer verilmemiştir. Bu bilgiler en sonunda verilen ahenkli sentetik hüküm içinde kaynaşmış, bulunamazlar. Nihaî hüküm, mahkûmun şahsiyetini ancak bütünüyle ve telâkki edilen bütün noktaî nazarlar altında ortaya koyar.

Netice olarak, Belçika'da tutulan infaz dosyası, fikrimizce, infazda mahkûma tatbik edilecek muameleye verilecek yön hakkın-

da sadece kısmî bir fayda temin edebilir. Ve, mahiyeti itibariyle ikinci derecede kıymeti haiz ve hattâ tamamen geçici mahiyette bazı yorumlayıcı unsura gerektiğinden fazla önem ve değer atfedilmesi mümkün olduğu için, infazda takip edilecek muamelede hatalı yönelişlerin önüne geçilemiyebilir.

3) KOLOMBİYA

Kolombiya cumhuriyetinde tutulan biyografik infaz dosyası, toplanacak bilgilerin tashihi bakımından, incelediğimiz dosyalar içerisinde en teferruathlısıdır. Bu sebeple, bu dosyanın muhtevasını hemen hemen tamamen naklediyoruz.

Kolombiya'da tutulan infaz dosyası iki kısma ayrılır. Birinci kısım tutukluluk devresinde ikinci kısım ise cezanın infazı sırasında tutulur. Bu iki kısmı birbirinden ayıracak ve tutukluluk devresini (T. D.) ve infaz devresini (İ. D.) rumuzlariyle göstereceğiz.

a) Cezaî durum ve suçun objektif tetkiki:

(T. D.) Hukukî - usulî kısmın kayıtları, daha önce işlenmiş suçların ve her suç için failin yaşının, suç yeri ve tipinin, mahkûmiyeti, cezanın kısmen veya tamamen infazının tesbiti ile başlar. Tevkif müzekkeresinin ve iddianamenin de özetlerinin kaydı öngörülmüştür.

(İ. D.) İnfaz rejimi sırasında bu sahada, aşağıdaki kayıtların yapılması öngörülmüştür: cezaevi kabul vesikası - giriş tarih - hükümün menşe ve tarihî - aslî ceza - fer'î cezalar - cezanın biteceği tarih - şartla salıvermenin takribî tarihi - tutuklu kaldığı müddet ve yer - birinci ve ikinci derece (istinaf) mahkemelerinin hükümlerinin özeti - suçun işleniş şekli: mahiyeti, hazırlayıcı şartlar, nihaî faktör - tek fail yahut suç ortağı veya teşvik eden - suçtan evvelki tutum - taammüt, hazırlık fiilleri veya önceden tahmin edilemiyen fiil - suçun işlenişi, işleniş şekli ve kullanılan vasıtalar - suçun işlenmesinden sonraki tutum, kaçma gizlenme, inkâr etme, kendiliğinden teslim olma. İtiraf, ızdırap, endişe, ilgisizlik, yüzsüzlük, memnuniyet, pişmanlık, intihara teşebbüs, zararları tazmin, elde edilen faydalar - suçun işlenmesi anındaki fizikî, hissî manevî şartlar - suçun işlenmesi anındaki dış şartlar: yer saat , hava durumu, çerçevedeki ısı durumu.

b) Sosyal araştırma

(T.D.) Tutukluluk sırasında ailevî geçmiş hakkında şu bilgilerin kaydı istenmektedir: baba hakkında: isim, yaş milliyet, medenî hal, ikametgâh, öğrenim derecesi, din, geçim vasıtaları, ailede ve toplumdaki davranışı, karakter, mizaç, gösterdiği aksülamel, babanın kan akrabaları, ailevî ve sosyal hayatı - anne hakkında: aralarında akrabalık bağı olup olmadığı ve varsa derecesi, evlilikten önce çocukları olup olmadığı, ailede ahenk - kardeşler hakkında: sayıları, yaş, iktisadî - sosyal durum, sağlık durumu, öğrenim durumu.

Bu bilgilerin şu hususlarla tamamlanması gerekmektedir: ailedeki maddî ve manevî şartlar, ebevyenin ahlâkî durumu, iktisadî durum, ikametgâh, doğrudan doğruya suçluluğa sevkeden ailevî faktörler, (fena örnek olma, suça teşvik), dolayısıyla suçluluğa sevkeden ailevî faktörler, (maddî ve manevî terk durumu)

c) Şahsiyetin tetkiki

(T. D.) Şahsın geçmişi hakkında şu bilgilerin kaydedilmesi istenmektedir: okul hayatı hakkında: aile dışı terbiye, yardım veya ıslah müesseselerinde kalmış olmak, muntazam veya geyrimuntazam sosyal yardım alma durumu, okul terki, sebepleri, varmış olduğu öğrenim derecesi - askerlik hayatı hakkında: tarih yer, tutum, süre, muharip olup olmama durumu, fizikî ve ruhî darbeler travma) - iş hayatı hakkında: çalıştığı daire veya meslek, değişiklikler, muntazam veya gayrimuntazam çalışma, işsizlik, ait olduğu sosyal sınıfta değişiklikler - elde edilen sosyal yardımlar hakkında : iş kazası neticesi yardım, hastalık sebebiyle yardım, v.s. -aile hayatı hakkında: ebeveyn ve kardeşlerle münasebetler, muhabbet, ilgisizlik, maddî ve manevî destek olma, beraber yaşadığı kadınla veya eşiyile münasebetleri; eşin yaşı, eğitim durumu, ailedeki tutumu - birlikte yaşama, geçmiş durumu, terk, evlilik, dışı bir arada yaşama, çocuklarla münasebetler, çocuk sayısı, yaşları, cinsiyetleri, eğitim, terbiye, iyi veya kötü muamele - siyasî - sosyal hayat hakkında: siyasî fikirler, cemiyet ve sendikalara iştirak - din ve dindarlık, dostluklar, sabıka.

(İ. D.) Doktor muayenesinde aşağıdaki hususların kaydı öngörülmüştür: İrsî durumu: frengi, verem, alkolizm, akıl ve sinir hastalıkları, diğer hastalıklar - Zamanla şahıs tarafından kazanılmış hastalıklar: frengi ilk yara tarihi, R, W. (Wasserman reaksiyonu),

tedavi, tedavi süresi, verem, alkolizm, diğer hastalıklar - vücudun genel tetkiki: deri, mükoza, ağırlık, boy - dolaşım ve lenf sistemi: nabız, sayısı, ritm, azamî ve asgarî tansiyon, kalp, vurma ve dinleme - Solunumun organı - Sindirim organı: Karaciğer, safra kesesi yolları, barsaklar - Cinsî - bevlî organlar: Böbrekler, tenasül fonksiyonu - sinir sistemi: hassasiyet, hareket kaabiliyeti, refleksler - iç salgı sistemi: Tiroid, paratiroid, hipofiz, böbreküstü bezleri, cinsiyet bezleri - Nörovejetatif sistemi: Sempatikotoni, vagotoni - laboratuvar müayeneleri: R. W. (Wasserman reaksiyonu), lökosit formülü, kan yuvarlarının sayısı, idrar tahlili, belkemiğinden alınan suyun muayenesi (liquido cefalorachidiano), radyolojik muayene, diş muayenesi.

Psikolojik ve psikiyatrik muayene aşağıdaki kayıtların yapılmasını öngürür: irsî mahiyette anormal ve normal husuler: şahsiyetin gelişi hakkında genel bilgiler: çocukluluk rüst yaşı, gençlik, olgunluk yaşı - şahsın gelişmesi sırasında meydana çıkan anormallikler: hissî darbeler, terbiyevî tesirler, çevrenin tesirleri - şahsın gelişmesine tesir eden faktörler: İrsî veya sonradan kazanılmış beden yapısı tesirleri, ahlâkî tesirler aile, okul, çevre - topluma aykırı (antisociale) davranışın başlangıcı: vaktinden önce, geç, arızî - akli kapasite: dikkat, hafıza, fikirleri birbirine bağlamak, iyiyi kötüden ayırma - duygu hayatı: neşeli, içine kapalı, sakin, gayrişuurî hareket eden, içine dönük şahsiyet - topluma uyarlık: fena yöneltmiş, iyi yöneltmiş - irade hayatı: tesir altında kalan, zayıf, kararsız, enerjik, sebatkâr tipler, istisnaî iradî olaylar - ahlâkî durum: sapık temayüller, sapıklıklar, din hissi karşısındaki reaksiyonlar, mahkûmiyet karşısında gösterilen tepki, karşı cins muvacehesindeki davranışlar, adalet duygusu, vatanseverlik fikri, v.s. - insiyakî hareketler: normal cinsî insiyak, homoseksüel, narsisizm, narcisismo - cinsi gaddarlıklar, iktidarsızlık, teheyüç, fetişizm, v.s., kendini koruma insiyakî, gözü peklik, korkaklık, intihar temayülleri, malûliyetler, tehlike karşısında davranış - psikolojik sentez: karakterin hâkim vasıfları, şahsiyetin dengeli veya dengesiz oluşu, şizoid (Schizoide), sikloid (cicloide), epileptik, paranoid, iperemotif tip - Kretschmer'e göre biyotipoloji: piknik, astenik, atletik - psikiyatrik tetkiklerin neticeleri.

d) İnfaz sırasında müşahede

İnfaz sırasında müşahede iki kısma ayrılır. Birincisi tutukluluk sırasında şahsın davranışıyla, ikincisi gerçek infaz rejimiyle ilgilidir.

Tutukluluk sırasında davranış hakkında aşağıdaki husuların kaydı öngörülmüştür: ifade zeki; aptal, vahşi iyi, dalgın, neşeli, kâderli v.s. -hareket tarzı: kaba, samimi, açık kalbli, çekingen, öğün-gen, efemine v.s. -konuşma tarzı: şarlatanca, kısa ve kesin, kaba müstehcen, v.s. -El yazısı: çocuksu, normal, zarif -iş hususunda istidat - temayüller - mutad olarak okuduğu kitaplar - kendi şahsına ihtimam - cezaevindeki hüccesine ihtimam arkadaşlarına karşı davranış muhafız personele karşı - davranışlar itaatsizlik - firarlar - disiplin - cezaları.

Gerçek infaz rejimi sırasında şu bilgilerin kaydedilmesi istenmektedir:

Mahkûmun suçu anlatış şekli - suçlunun, ika ettiği suç ve verilen ceza hakkında hükmü - doktor muayenesi: tutukluluk sırasında tesbit edilen tıbbî bilgiler yeniden gözden geçirilir - infaz muamelesinin sıhhi yönlerinin kaydı: tarih, yer, teşhis, tedavi - infazın okul yönü: suç işlemeden evvelki okul hayatı (devam ettiği okullar, devam müddeti, okula gitmediği günler ve sebepleri, okuldaki davranış, vardığı öğrenim derecesi, v.s.), cezaevi okulundaki davranış, temayüller, cezaevinde kazandığı bilgiler - pedagojik görünüm: girişte aritmetik, coğrafya, tarih, edebiyat, yazı, dilbilgisi, resim, din konularında imtihan ve üç ayda bir tekrar imtihan, giriş ve çıkışta yazı ve imlâ - iş hayatının muhtelif görünümleri suçun işlenmesinden evvelki işler, hazırlık derecesi, mahkûmun babasının işi, mahkûmun ayrıldığı iş kolu, işte tutum ve ihtimam, iş değişiklikleri sebepleri, çıkışta hazırlık derecesi, elde edilen ortalama kazanç - muhafız personelin verdiği bilgiler: mahpusun daha önce bulunduğu cezaevleri, bu cezaevlerindeki tutumu, davranışı, temizlik, ahlâk, cinsi sapıklıklar, diğer mahkûmlarla münasebetler (normal münasebetler, nizamname icabı münasebetler), diğer mahkûmlar üzerinde hâkimiyet veya tabiiyet, aile ile münasebetler (ziyaretler, muhaverat) sansürün müşahadeleri - disiplin tedbirleri: tarih, sebep, tedbir - idare mercilerinde yaptığı itirazlar - firarlar - hazırlık mahiyetinde muafiyet ve serbesti: çekilmiş olan ceza, muafiyeti bahşeden karar, muafiyet süresince çalışma, konulan şartlar, görünmesi lâzım gelen yerler, şartla salıverme, cezada indirme.

e) Ceza infazının rasyonel bir yönetilişi gayesiyle nihaî değerlendirmeler.

Kolombiya Cumhuriyetinde tutulan biyografik infaz dosyasında, dosya sahibinin şahsiyeti hakkında nihaî değerlendirmeler özel

şekilde işaret ve talep edilmiş değildir. Bu değerlendirmeler, muhtelif haber ve bilgilerin bütünü içerisinde dağılmış vaziyettedir ve şu şekilde sayılabilirler.

Tevkifane müdürünün genel müşahadeleri:

Mahkûmun sağlık durumu ve işe eğilimi hususunda cezaevi doktorunun nihaî mahiyette vardığı neticeler.

Mahkûmun, tutumu ve infaz muamelesi muvacehesindeki davranışına göre sınıflandırılması. Müşahede, tenkit, yeniden toplum hayatına uydurma, muafiyet gibi muhtelif kategorilere geçişi gerektiren sebeplerin belirtilmesi.

Cezaevi okulu öğretmeninin vardığı neticeler.

Varılan kazanma kabiliyeti ve serbest hayata uyabilme imkânı hakkında kanaat.

Muafiyet veya şartla salıverme tedbirleriyle ilgili olarak disiplin konseyinin kanaati.

f) Yorum

Kolombiya cumhuriyetinde tutulan biyografik dosya, son derece teferuatlı şekilde ihtiva ettiği haber ve bilgilerin toplanmasında rasyonel bir sıra takibetmez.

Tıbbî - psikolojik ve psikiyatrik mahiyette bilgiler geniş şekilde öngörülmüş ve teferruatlı şekilde tasrih edilmiştir.

Fakat mahkûmun vahsiyetini ve tutumunu bütünüyle tetkiki, infaz sırasındaki muameleyi yöneltmeğe matuf nihaî bir değerlendirme ile neticelenmemektedir.

4) FRANSA

Fransız infaz idaresi, mahkûmlarla ilgili her nevî haber ve bilgilerin toplandığı tek bir dosya sistemi tatbik etmemektedir. Cezaevlerinde bütün mahpuslar için müşterek cezaevi kütüğü esas olarak kalmaktadır. Bu kayıt kütüğü ile medenî hal kayıtları, mahkûmiyet sebebi, mahkûmiyet hükümlerinin esas kısımları kayıtlı bulunmaktadır.

Buna mukabil, Fransız infaz idaresi ile işbirliği halinde bulunan sosyal yardım servisi, bazı özel cezaevlerinde bir müşahede

dosyası (Dossier d'observation) tutmaktadır. Bu dosyanın mahiyetini burada özetliyoruz.

a) Cezaî durum ve suçun objektif tetkiki.

Dosyaya mahkûmiyet tarihi ve yeri, hükmü veren adlî makam, cezanın başlangıç tarihi ve serbest bırakılış tarihi, suçun nevi kaydedilir. Olayların kısa bir özeti için de bir yer ayrılmıştır. Ayrıca dosya sahibinin sakıbaları da dosyaya kaydedilir.

b) Sosyal araştırma.

Bu araştırma, ailenin medenî, manevî ve maddî durumu hakkında malûmatla birlikte çocukluktaki sosyal çevre ile ilgilidir.

Bu dosyaya ayrıca, dosya sahibinin şahsiyetinin doğuş ve gelişimi hakkında da sosyal araştırma yapılır. Fakat bu husustaki bilgilerin şümulü ve düzenlenmesi hakkında hiçbir sarahat olmadığı gibi bu bilgilerin toplanmasında takibedilecek ölçüde de gösterilmemiştir.

c) Şahsiyet tetkiki.

Dosya, aile, rüşt yaşı, bu yaştaki ilk projeleri, ocağından ayrılış yaşı ve ayrılışın sebepleri, geçim vasıtaları, gelişme çağında tercih ettiği vakit geçirme ve eğlenceler, yapılan ilk hata, çalıştığı işler (çiraklık, ilk meslek. Müteakip meslekler), çalışma müddeti ve iş değiştirme sebepleri hakkında mahkûmdan elde edilen malûmatın kaydını öngörmektedir. Ayrıca, mahkûmun aile kurmak hususunda projeleri, bunları gerçekleştirme yaşı, evlilik birliğinin istikrarı, çocuklar hakkında elde edilen bilgilerin de kaydı öngörülmüştür.

Bu dosyada, tıbbî tetkikleri için ayrılan kısma, cezaevine kabul anında mahkûmun içinde bulunduğu fizikî şartlar kaydedilmekte ve kısa şekilde genel malûmat verilmektedir. Bu cümleden olarak, veremle savaş gayesiyle radyolojik tetkikin neticelerini, zührevî hastalıklar konusundaki araştırmaların neticelerini, hücre hapsi süresince meydana çıkan hastalıkları, ve hücre hapsi sonunda mahkûmun sağlık durumunu kaydetmek gerekmektedir. Mahkûmun ağırlığında husule gelen değişiklikler aydan aya takip edilmektedir.

Dosya, şu hususların kaydı için akıl hastalıkları doktorunun emrine geniş yer ayırmaktadır: daha önceki bilirkşi tetkikleri, irsî geçmiş, çocukluk devresinde psişiyatriyi ilgilendiren şahsî durumlar, hastalıklar ve uyuşturucu madde iptilâları, okul çağı, meslekî formasyon, askerlik hizmeti, dindarlık, cinsî faaliyet, evlilik, çocuklar hakkında bilgiler. Bu sahada ayrıca dış görünüşle ilgili şu kayıtlar yapılmaktadır: giyim, dejenerasyon izleri dövmeler, ağırlık, beslenme durumu, adaleler, tip, cinsiyet organları, refleksler, yapılmış ve yapılacak biyolojik araştırmalar.

Ayrıca psişiyatrik tetkikler, dosya sahibinin eğitim derecesi, testlerin yorumlanması, zekâ şartları ve aklî durumu hakkın müşahadeleri öngörmektedir.

d) İnfaz sırasında müşahade.

Biyografik dosya, başlangıçta, dosya sahibinin işlediği suç hakkında kendi ifadesinin ve bu ifade hakkında müşahade personelinin intibalarının kaydını istemektedir. Bunun, hücrede kalma süresinceki tutumun tetkiki ve mahkûmun, müşahade, nezaret personeli ve ailesi mensupları ile münasebetleri hakkında bilgiler tabibetmektedir. Mahkûmun tutumunun tarifi konusunda dosya bazı örnekler vermektedir: kapalı, muhafazakâr, saygılı, nazik, içinden geldiği gibi hareket eden, güvenli, alıngan değişik, disiplinli, isyankâr, iki yüzlü.

Daha sonra aşağıdaki hususlarda genel duygu ve ahlâk davranışı kaydedilmektedir: bencillik, ferdiyetçilik, sofuluk, nefis feragati, samimiyet, dürüstlük, güç karakterlilik, kararsızlık, kötümserlik, hassasiyet, heyecanlar ve nihayet karakterolojik testlerin neticeleri.

Zekâ davranışı infaz sırasında müşahade ile incelenerek biyografik dosyaya şu hususda bilgiler kaydedilmektedir: öğrenim derecesi, şekâ (yavaş, kapalı, süratli, sathî, bütünü gören, teferruatı gören), dikkat, (iyi, ota, kötü, düzensiz), muhayyile (dalgın, tam, hatalı), muhakeme (güvensiz, şüpheli, tesir edilebilir, kararsız, sübjektif, objektif, kat'i tenkitçi, akli selim sahibi, ayırıcı, sarıh), kültür (genel kültür, okul çalışmaları dışında özel ilgiler, kolay veya zor sözlü ifade), okumayı tercih ettiği kitaplar ve nihayet zekâ testleri.

Biyografik dosya iş konusundaki davranış bakımından, istidat (iyi niyet, iş şartlarına uyabilme, işe devam, makine çalışması, sürat, ağırlık, ustalık, düzen, metod, hünerlilik, görüş) ve ifa (tam, süratli, acemice) hususlarının kaydı istenmektedir.

Nihayet istidadının tesbiti hususunda testlerin tatbiki öngörülüdür.

e) Ceza infazının rasyonel bir yönetilişi gayesiyle nihaî değerlendirme.

«Dossier d'observation» bu konuda islah imkânlarının gösterilmesini istemektedir. Bu imkânlar üstün tipin gösterilmesi suretiyle fizikî ve fizyolojik imkânlar, zekâ seviyesinin gösterilmesi suretiyle genel entellektüel imkânlar, sosyal tipin gösterilmesi suretiyle manevî ve karaktere ait imkânlar olarak ayrılmaktadır.

Müşahadenin neticesine geniş bir yer ayrılmıştır. Bunun, ruh hastalığı doktoru, cezaevi müdürü, müdür yardımcısı, baş nezaretçi, sosyal asistan ve terbiyecinin kanaatlerine göre, hücre hapsi sonunda yapılabilecek sınıflandırma teklifi takip etmektedir.

f) Yorum

Fransız infaz idaresine yardımcı olan sosyal yardım servisinin tertiplelediği müşahade dosyası, genel bütünüyle iyi formüle edilmiştir. Bununla beraber, bu dosyada suçun objektif tetkikine yeterli derecede yer verilmediğini belirtmek gerekir. Suçla ilgili olan ve dosya sahibinin suç hakkında verdiği izahatla karşılaştırmak hususunda faydalı malzeme temin edebilecek durumda bulunan hukukî vesikaların tetkiki öngörülmemiştir.

Sosyal araştırma, bizim izahatımızda takip edilen düzeni takip etmez. Fakat bu araştırma müteakiben, ön şartını teşkil etmesi gereken tıbbî ve psikiyatrik bilgilerin tesbitine varır. Daha sonra bu araştırma gelişme devresinde dosya sahibinin şahsiyetinin tetkiki ile karışır ve dış çevrede toplanan malûmat unsurlarından yeterli açıklıkla ayırmaz. Buna mukabil tıbbî ve psikiyatrik bilgiler geniştir ve genel çerçevesinde hemen hemen en önemli yeri işgal ederler. Mahkûmun psikolojik tetkiki ise, açık bir şekilde belirtilmemiş olmakla beraber, gerçekten önemli bir gelişim gösteren infaz sırasında müşahade kısmının bütününde görülür. Nihaî değerlendirmelerin ifadesi doğru olarak müşahadeye katılmış olan birden fazla şa-

hısların aynı zamanda yaptıkları çalışmaların neticesi diye ifade edilmiştir. Nihai değerlendirmeler ıslah edilebilme kaabiliyeti hakkındaki hükmü ilgilendirir. Fakat, dosyada öngörülmüş olmakla beraber, müşahade devresi sonunda, infaz muamelesiyle ilgili sınıflandırmanın ölçüleri belirtilmemiştir.

5) İTALYA

a) Cezaî durum ve suçun objektif tetkiki.

İtalya'da tutulan infaz dosyası, sabıka kayıtlarının belirtilmesi için tam bir sayfa ayırmış bulunmaktadır. Bu hususta şu bilgilerin kaydı istenmektedir: hüküm tarihi - ceza - suçların nev'i - serbest bırakılış tarihi - mahkûmun daha önce hangi cezaevinde cezasını çekip serbest bırakıldığı. Ayrıca, usul muamelelerinin başlamasından hükmün katileşmesine kadar mahkûmun hukukî durumu, tarih ve müteakip muhakeme derecelerinden hükmün neticeleri belirtilmek suretiyle kaydedilir.

Suç, hukukî mahiyeti ile ve fiiliyatta C.K. nun bu husustaki made numarası ile gösterilir.

b) Sosyal araştırma.

İtalyan infaz dosyası, bu hususta, aile durumu hakkında nüfus kayıtlarındaki bilgilerin (aile mensuplarının soyadı ve adı, doğum tarihi, ikametgâh, geçiminin mahkûmun üzerinde olup olmadığı) - aile çevresinde marazî mahiyette geçmiş hadiselerin (delilik, intihar, alkolizm, frengi, diğer önemli hastalıklar) - ailede suçluluk ve ailenin malî durumunun kaydını öngörmektedir.

c) Şahsiyetin tetkiki.

Mahkûmun fizikî, ruhî gelişimi hakkında İtalyan infaz dosyası şahsın geçirmiş olduğu marazî halleri (Çocukluk çağındaki hastalıklar ve geçirilen diğer hastalıklar) ve aile münasebetlerinde, okul, iş askerlik hizmetinde şahsın ahlâkî geçmişini kaydetmeği öngörmektedir.

Şahsın tanınması için kaydedilen bilgiler hariç vücut yapısına ait tıbbî malûmat istenmemektedir. Aynı şekilde psikolojik ve psikiyatrik mahiyete muhtemel belirtiler de kaydedilmez.

d) İnfaz sırasında müşahade.

İtalya'da tutulan biyografik dosyada cezaevindeki hayat hakkındaki kayıtlar, cezaevine girişinde mahkûm tarafından yapılan beyanlarla başlar. Bu beyanlar şu hususlarda olabilir:

Ceza ve tevkif evleri nizamnamesinin 62. maddesi:

(Ceza müesseselerine:

3°) ..... adlî makamların bir müzekkeresini ibraz ibraz etmemiş bile olsa, tutulmayı icabettiren bir müzekkere veya bir kanun hükmünü yerine getirmek için teslim olduğunu bildiren;

4°) suç üstü yakalanmayı gerektiren bir suçu pek az önce işlemiş olduğunu veya tevkif müzekkeresi kesilmesini icap ettiren bir suç ika ettiğini söyleyen veya firar halinde bulunan kimseler kabul edilebilir).

Aynı nizamnamenin 64. maddesi:

(Kumandan veya başmuhafız ceza müessesesine kabul edilen kimseyi kısa bir sorguya tabitutar, yardım veya vesayete ihtiyacı olan küçük çocukları bulunup bulunmadığını söylemeye davet eder .....).

Aynı nizamnamenin 142. maddesi :

(..... cezaevine girişleri sırasında başka bir dine mensup olduklarını beyan etmemiş olan mahpuslar, ...).

Madde 267 (bak. m. 62)

Madde 268 (bak. m. 64)

Madde 276 (bak. m. 142)

Dosya, ceza infazı konusunda ayrıca, verilen cezanın cinsinin, infaz için hangi tip cezaevi veya bölümüne verileceğini, cezanın süresinin ceza infazına başlama tarihinin, ceza infazının tehiri konusunda muhtemel tedbirlerin, genel ve özel affın, cezanın sona ermesinin ve şartla salıvermeğe kabulün kaydını öngörmektedir.

İtalya'da tutulan biyografik dosya, son olarak hücre devresi sırasındaki müşahedelerden başka, mahkûmun cezaevi hayatında, disiplin hususunda, diğer mahpuslarla münasebetlerde, idareci ve gözetleyici personele karşı davranışlarda, dinî vecibelerin ifasında ve okuldaki tutumu, mizacı teheyyüç kaabiliyeti, ika edilmiş suçla

da da ilgili olarak ahlâkî doygusu, okuduğu kitap ve gazeteler, şiddete, hileye, veya toplum hayatına uymaya temayül gösteren olaylar hakkında müşahadelerin kaydını öngörür.

Biyografik dosyayı tanzim eden hükmün bu hususta cezaevi talimatnamesinin 294. maddesine atıfta bulunduğunu belirtmek gerekir. Ancak bu madde, cezaevlerine personel tahsisini ilgilendirir ve mahpusun gözetlenmesi meselesine temas dahi etmez. Talimatname, sadece, mahkûmun cezaevine girdiği ilk devrede tatbik edilecek daimî hücreye kapamadan bahsederken bu gözetleme ile meşgul olmaktadır. (m. 49).

İtalyan biyografik dosyası ayrıca, cezaevinde yapılan çalışma, ücret, mahpusun diğer gelirleri ve bunların kullanılışı, ailesi ile, suçtan zarar görenle ve diğer şahıslarla münasebeti, disipline aykırı hareketleri, disiplin cezaları ve mükâfatlar hakkında da kayıtlar yapılması imkânını vermektedir.

e) Ceza infazının rasyonel bir yönetilişi gayesiyle nihaî değerlendirmeler :

İtalyan biyografik dosyası, bu hususta, peryodik bir sınıflandırma ve mahpusa yapılacak muamele hususunda yol göstermelerle birlikte cezaevi müdürünün kanaatinin ifadesi imkânını öngörmektedir.

Biyografik dosya ile ilgili hükümler, sınıflandırma ölçüleri hususunda cezaevleri talimatnamesinin 173 ve 174. maddelerine atıfta bulunmaktadır.

173. Madde hükmü şöyledir: «Diğer mahpuslarla birlikte bulunmasına mücade edilmiş mahkûmlar, doktor ve cezaevi papazının fikirlerini aldıktan sonra cezaevi müdürü tarafından her altı ayda bir sınıflandırılırlar. Altı ay zarfında daima iyi halile hareket eden ve işe ve okula bağlılık delilleri veren mahkûm iyi sınıfa ayrılır. Bu sınıfa ayrılabilme için mahkûmun ihtardan daha ağır bir disiplin cezasına çarptırılmamış olması gerekmektedir, bu tek başına kâfi değildir.

Mahkûmun tutumunun değerlendirilmesi, okuldaki, iş yerindeki, ibadetlerdeki, üstleriyle ve diğer mahpuslarla münasebetlerindeki yaşayış tarzı gözönünde bulundurularak yapılmalıdır.».

174. madde: «Kendisine ihtardan (ammonizione) daha ağır bir disiplin cezası verilmiş olan mahkûm, bundan evvelki maddelerde belirtilmiş olan altı aylık devreden önce dahi iyi sınıftan çıkarılır».

f) Yorum

Halen İtalya'da tutulan biyografik dosya ile ilgili hükümlerin incelenmesiyle bu dosyanın, yönelimi itibariyle meriyeteki infaz hükümlerinin ruhuna tam bir şekilde uyduğu neticesine varılır. Bu sebeple cezanın infaz şekilleri hakkında gönümüzün şartlarına uygun bir görüş altında bu hükümlere karşı yapılabilecek esaslı tenkitler, biyografik dosya ile ilgili hükümler hakkında da yapılabılır.

İnfazı ilgilendiren her yeni araştırma için zarurî bir ön şart teşkil eden suçun objektif tetkiki, bu dosyada tamamen ihmal edilmektedir. Dosya basit olarak suçun, hukukî nevini kaydetmekle yetinmektedir. Sosyal mahiyetteki araştırmaların yerine, mahkûmun ailesi hakkında nüfus kayıtlarının verdiği basit bilgiler ve mahkûmun geçmişindeki anormal ve patolojik çevre şartları hakkında standartlaştırılmış pek az husus almıştır.

Bu biyografik dosyada, dosya sahibinin psikolojik ve psikiyatrik yönden şahsiyeti hakkında hiçbir bilgi mevcut değildir. Fakat bilhassa, bu dosyanın, mahkûmun, sadece fizikî sağlığı hakkında dahi her türlü kayıttan çekinmiş olması, özel bir anlamı haizdir.

Nihayet, geniş ve bazı noktalarda teferruatlı olmalarına rağmen mahkûmun cezaevindeki şahsiyetini ilgilendiren bütün malûmatın tesbiti münhasıran teknik muhafaza ve idarî tevsik zaruretleri sebebiyle öngörülmüştür. Meriyetteki talimatnameye göre, münferit mahpus, cezaev hayatındaki hâdiseleriyle önem ve anlam kazandığı için bunlar, tevsik edilmektedir. Netice olarak, bizzat kendisi de muhafaza anlamında kabul edilen ceza infaz işlemi hakkındaki nihaî bilgiler de hiçbir değer ifade etmemektedir. Zira bu nihaî« bilgilerin formüle edilmesi için özel muamele şekillerinin kendisine tatbik edilmesi lâzımgelen süjenin şahsiyetinin yorumlanması için zarurî unsurlar mevcut bulunmamaktadır.

6) İSVEÇ

İsveç infaz ceza kanununun günün şartlarına uygun hale getirilmiş olan yeni şekli, mahkûmların muhtelif cezaevlerine paylaştırılma-

sı ve kendilerine uygulanacak muamelenin tesbihi için göz önünde bulundurulacak hususları saymaktadır. Bunlar; mahkûmun yaşı, sağlık durumu, aklî yapısı ve karakteri, geçmişi, meslekî kabiliyetleri, istidadı ve kültürel teşekkül hususlarıdır.

İsveç cezaevlerinde farklılaşma, altı aydan fazla hürriyeti bağlayıcı ceza çekecek mahkûmlar arasında tahakkuk ettirilmektedir. Bu gaye ile, mahkûmlar, cezalarını çekmeye başladıkları zaman gözetleme merkezî bulunan cezaevlerine gönderilmektedirler. Mahkûmlar bu cezaevinde, müdür ve cezaevi doktoru tarafından teferuatlı bir tetkike tabi tutulmaktadır. Cezaevi müdür ve doktoru bu araştırmanın sonuçlarına dayanarak, gözetlemenin sonunda, ayrı ayrı nihâî rapor vermektedirler.

a) Cezaî durum suçun objektif tetkiki.

Cezaî durum bilhassa kabul dosyasında tasrih edilmiş bulunmaktadır. Bu dosyada şu hususlar kaydedilmektedir: Önceki mahkûmiyetler - işlenen suçların tarih ve işlenme şekilleri - suç nev'i ve ceza kanununun ilgili maddesi - verilmiş olan ceza.

Tahsis dosyasında yapılan suç tarifi özel bir şema takip etmemektedir. Halbuki cezaevi müdürünün raporunda şu bilgiler istenmektedir: suçun şartları ve işlenme şekli - suçun işlenmesi sırasında mahkûmun durumu - suç teşkil eden tutumu kolaylaştıran sebepler.

b) Sosyal araştırma

Tahsis dosyasında, dosya sahibinin tutumunun ve suçun işlenmesinden evvelki hayatının belirtilmesi hususundaki kayıt sosyal mahiyette bir bilgi teşkil etmektedir. Cezaevi müdürünün raporu ise müteakip bilgileri ihtiva eder: gençlik ve ailevî şartlar - devam edilen okullar - okul devresinde bilgi, kabiliyet ve hareket tarzı - askerlik hizmeti icra ettiği meslekler - toplum hayatına uyarlılık derecesi.

c) Şahsiyetin tetkiki:

Mahkûmun şahsiyeti hakkında tetkikler bilhassa doktor raporunda mevcuttur. Müşahade devresinin sonunda verilen raporda şu hususların kaydı lâzım gelmektedir: şahsiyetin gelişimi - suçun

işlenmesinden evvel ki doktor muayeneleri ve toplumsal geçmiş-entelletüel yetenek, meslekî temayüller, özel bilgi ve ilgiler - diğer göze çarpan hususlar.

d) İnfaz sırasında müşahade:

Mahkûmun, cezaevi muhitindeki davranışını ilgilendiren hususlarda kayıtlar yapılmamaktadır. Muhtemelen bu bilgiler, müşahade devresi sonunda cezaevi müdürünü ve doktorunun verdikleri nihaî raporlardan toplanmakta ve ifade edilmektedir.

e) Nihaî değerlendirmeler

Kabul dosyası, dosya sahibi için en uygun iş, okul ve müessesenin hangileri olduğu hususunda müdürün teklifleri ve cezaevleri merkez müdürlüğünün mütalâası ile sona erer. Tahsis dosyasında ayrıca bu gaye ile, cezaevi papazı ve doktorunun kanaatlerinin de ifade edimesi gerekmektedir.

Cezaevi müdürünün raporu, hangi cezaevine gönderilmek lâzım geldiği, cezaevinde tatbik edilecek muamele, tedavi, açık veya kapalı müesseselerde yardım ve yetiştirme, en uygun meşguliyetler, özel tedbirler v.s. hususlarında teklifleri ve ayrıca cezaevinden çıktıktan sonra mahkûma yardımla ilgili tavsiye ve teklifleri işaret etmelidir.

f) Yorum

İsveç cezaevi idaresi tarafından tutulan ve açık veya kapalı cezaevi infazı tatbikinin seçimi gibi büyük önemde tedbirlerin kararlaştırılmasında temel teşkil eden biyografik dosya, son derece sentetik mahiyettedir. Muhtemelen bu, mahkûmların sayısının az olmasının ve cezaevi personelinin yüksek ihtisas seviyesinin neticesidir. Zira cezaevi personeli, vakaya göre araştırmayı daha geniş yapıp yapmamağa bizzat karar verir.

Türkiye

Türkiye Cumhuriyeti infaz idaresinin (yeni İmralı cezaevi) tuttuğu ferdî dosya, kapak içerisinde mahkûmun nüfus kâğıtları ve cezaevi idarî kayıtlarını; içerisinde bulunan fasiküldeki şemaya göre infazdaki müşahadelerin kaydını öngörür.

a) Cezaî durum ve suçun objektif tetkiki

Geçmiş hayat tarzının tetkiki muvacehesinde daha önceki mahkûmiyetlerin kaydedilmesi öngörülmüştür. Son işlenen suç hakkında şu bilgiler istenmektedir: hüküm veren mahkeme - davanın tarih ve numarası hükmedilen ceza, mevkufiye tarihî, işlenmiş olan suç - mahkemeye göre suçun sebebi - suç yeri, tarihi ve işlenme şekli - suçu işlemek için kullanılan vasıtalar - mahkûmun suçu işleme anındaki yaşı - suç faili ile suçtan zarar görenler arasındaki muhtemel münasebetler - suçu işleme ve teşvik veya suç kararını takviye - suç ortakları ve onların mahkûmiyetleri - suç teşebbüs safhasında kaldı ise bu husus ve sebebi, kanunî cezayı ağırlaştırıcı ve hafifletici sebepler - failin alkol veya uyuşturucu maddelerin tesiri altında hareket etmiş olması.

b) Sosyal araştırma

Sosyal araştırma konusunda aşağıdaki kayıtlar işaret edilmektedir: medenî hal - ailevî durum - malî durum - iş meşguliyeti - öğrenim derecesi - askerlik hizmeti - suç işleyenin çocukluğu zamanında takibedilen terbiye ölçüleri - ıstırap ve mahrumiyetler - ikamet yerleri - özel arzu ve temayüller - gelişme yaşı ve yeri - Cinsel davranış - failde ve akrabalarında suça istidat - failde ve arkadaşlarında uyuşturucu madde iptilâsı - fail ve akrabalarında verem ve frengi - kumar itiyadı.

c) Şahsiyetin tetkiki

Gelişme ve olgunluk çağındaki şahsiyetin tetkiki ile ilgili unsurlar, sosyal araştırmayı ilgilendiren unsurlarla karışmıştır. Bu sebeble bundan önceki paragrafta zaten sayılmış bulunmaktadır. Özel cezaevine kabul sırasında bir doktor muayenesi yapılması öngörülmüştür. Bu müayyenede aşağıdaki bilgiler edinilir:

1) Genel sağlık durumu ve ağırlık

2) Antropolojik tetkikler: boy, kulak deliğine kadar boy (at-lezza all'orificio auricolare), göğüs yüksekliği, (diametro biacromiale), koltuk altlarında göğüs çapı, çapraz şekilde göğüs çapı, kalça çevresi, başın azamî genişlik ve uzunluğu, alnın asgarî genişliği, saçların, gözlerin, cildin rengi, kaşların kavsi, burnun ve kulakların şekli, elin ters bükülüğü, dövmeler, benler, anormallikler, gövde tipi; atletik, serebral, dijestif, respiratuvar, kan grubu,

d) İnfaz sırasında müşahade :

Özel cezaevine kabul sırasında biyografik dosyaya, mahkûmun işlediği suç ve kendisine verilen ilk nasihatler karşısında izhar ettiği hislerin sentetik bir tarifî öngörülmektedir. İnfaz sırasında müşahade ile ilgili kayıtlar mahkûmun özel cezaevinde bulunduğu müddetçe yapılmakta ve aşağıdaki hususları kapsamaktadır: sağlık durumu ve ağırlık (üç ayda bir tesbit edilir)- mahkûmun verildiği iş sahası - bu işlere istek, kaabiliyet ve temayülü - cezaevi okuluna devam, öğrenimde gelişmeler - cezaevindeki tutum - özel dostluklar ve bunların sebepleri - cezaevi idaresine karşı tutum cezaevi dışı ile münasebetleri - iyi veya kötü hareket belirtileri - mükâfat ve disiplin cezaları - psikolojik durum ve belirtileri.

e) Ceza infazının rasyonel bir yönetilişi gayesiyle nihaî değerlendirmeler.

Türkiye'de tutulan infaz dosyasında bu konuda yalnız mahkûmun müteakip muamele tipine naklinin uygun olup olmadığı hususunda nihaî kanaatin kaydı öngörülmüştür.

f) Yorum

Türk infaz idaresince tutulan dosya, muhtelif kısımlarında ahenk ve orantılı bir gelişme göstermemektedir. Bilhassa mahkûmun şahsiyetinin değişme safhasıyla ilgili sosyal araştırma son derece sınırlıdır. Zira bu konuda psikolojik ve psikiyatrik mahiyette hiçbir kayıt yapılmamıştır.

Fakat Türkiye'de tutulan biyografik dosyanın tertibindeki eksiklikler, tetkiki yapan tarafından büyük ölçüde düzeltilebilir. zira, dosya ile ilgili hükümler infaz sırasında müşahade konusunda mecburî geçitleri tesbitle yetinmekte ve kendi ölçülerine göre bu hususlarda araştırmaları derinleştirmeyi bizzat araştırmacıya bırakmaktadır.

III. Biyografik İnfaz Dosyası Şeması

Bazı memleketlerin infaz sisteminin öngördüğü biyografik dosyaların belirtilmesi, burada teklif ettiğimiz infaz dosyasının tanziminde ve takibinde fayda umduğumuz kriterleri, belirli küçük başlıklar altında sığdırmamıza imkân verdi. Bunu yaparken başlıca büyük endişemiz daha önce tetkik ettiğimiz dosyalarda beliren iki

belli başlı kusuru yenmekti. Şöyleki, bir yandan aşırı şematizme giderek, biyografik dokümanı, bir nevi idarî adlî malumatın toplandığı basit bir hapishane kayıt dokümanı, bir nevi idarî adlî malumatın toplandığı basit bir hapishane kayıt defteri haline getirme; diğer yandan, biyo - sosyolojik ve sosyal nitelikte geniş malumat toplamış olmak korkusuydu. Bunlar arasında geleneksel, cezaî antropoloji şemalarında tesbit edilen ve ayrılan, devamlı bir şekilde suçun nedenlerine yönelen bir problemi halletmek, hattâ maalesef nazarî olarak önceden tesbit edilmiş ve mecburî bir yoruma bu nedenleri yeniden götürmek olurdu. Bizim biyografik dosyamız, onu meydana getiren malumatın toplanmasında takip edilen kriterler içinde her türlü özel yönelişlerin dışında kalmaya temayül ediyor. Aynı zamanda şahsiyeti idrak ve tetkike faydalı toplanan her türlü malumatın bir noktaya yönelmesini kabul ettirmek istiyor. Fakat bunları genişletici bir yorumla dengeli bir hale getiriyor.

Takip ettiğimiz yol, bugün insanın tetkikiyle uğraşan ilimler bile, sadece tıbbî - fizik bakımdan değil klinik kriterlere müracaat ederek insanı tetkik etmeleri gerektir metoduna da uygundur. Canestrelli (4), yenile klinik kriterlerin esaslarını gayet iyi özetliyor. Yazara göre bu şunlardan ibarettir:

1. Klinik adı altında, ferдин iç bünyesine bağlı ızdırap haline yönelen ilâç ferдин kendi bünyesi içinde ve onun için bir çözüm arar.

2. Tetkike bir başlangıç veya harekete geçirici önemi olan muayyen bir bölgedeki detayla uğraşma yerine ferдин tüm tetkiki-ne yönelen klinik tedavi ve araştırma vardır.

3. Çok basit ve adi klinik vaziyetler dışında, klinik faaliyet-doktor tarafından doğrudan doğruya bir tetkiki gerekir. Hastanın halinden başka geçmişini de nazara almalıdır. Hattâ icabı olması iste-başka geçmişini de nazara almalıdır. Hattâ icabı halinde özel tetkiklere de müracaat edilmelidir.

Bu klinik deyimini yorumunu, infaz tipi tetkiklere tatbik ederek burada teklif ettiğimiz dosyanın ana hattı olması istenen yönen yönelişi şu şekilde tanımlıyabiliriz:

1. Ferdi, hapishaneye getirmiş olan, antisosyal davranış, ferдин kişiliğine sıkı bir şekilde bağlıdır ve hapishanedeki muamele mümkün olduğu nisbette bu kaide dışı davranışı fert içinde ve onun için halletmeye yönelmelidir.

2. Ferdin kişiliğini tetkik ve hapisanedeki muamele ferdin genel görünümünü içinde geliştirmelidir. Tetkike başlanmasına bir itici rolü olan tali önemdeki olaylarda suçla sınırlı kalınmamalı bilâkis bu tetkik genel olmalıdır.

3. Ferdin infaz gayeleriyle incelenmesi, sistematik ve derinliğe doğru bir tetkikle yöneltilmelidir. Hâli olduğu kadar geçmişi de, icabı halinde özel tetkiklerle de incelenmelidir.

4. Mahkûmun kişiliğinin incelenmesinde bu klinik tetkik yanında pratik ve meslekî bir disiplin olarak ayrı bir infaz tekniği meydana gelebilir. Buna ise destek olan hukukî meşguliyetlerden ziyade insan davranışı ve kişiliğini incelemeye uğraşan ilimlerden neşet eden bütün bilgilerdir.

Netice olarak, hatırlatabiliriz ki bu metot sentetik bir şekilde daha 1938 Birinci Milletlerarası Kriminoloji Kongresinde oylanmış neticelerin birinci noktasında ifade edilmişti. Orada şu şekilde beyan ediliyordu: «Suçlunun kişiliğini tetkikte kabul edilen metot, genel ve bir bütün teşkil etmelidir. Şöyleki bu analitik ayırım kriteri ve kişiliğin yeniden sentetik teşekkülünden meydana gelmiştir. Buna ise, kişiliğin teşekkülü esnasında müessir biyografik, jeneolojik bütün faktörlerin kabulü ve teyidi, somatik ve psikolojik eksen etrafında halihazır kişiliğin tümünü meydana getiren ve suç fiiliyle bunu deforme etmeye yönelen hususlarla varılır» (5).

Bu kriterlere yapılan atıfla, mahkûmiyetin ferdileştirilen bir tetkikini gerçekten yapmaya yönelilebilir. Daha müessir ve uygun belirtilerle cezanın infazı yapılabilir. Böylece ferdin her hale göre realist bir yorumuna varmak mümkün olur. Biyografik dosyayı şu sıra dahilindeki belirtilerle kaleme aldık:

1. Adlî durum;
2. Sosyal inceleme;
3. Şahsiyetin incelenmesi;
4. İnfaz sırasında müşahade;
5. Neticeyle ilgili değerlendirmeler.

İnfaz Biyografik Dosya Modeli

K I S I M I.

Adlî Durum

A) Suçun objektif tetkiki : Suç - tarihi - yeri - suç veya suçların tanımı - suç işlediği anda failin yaşı - fiil - saik - şerikler ve suç teşkil eden fiile iştirakleri - mahkûmla mağdur veya mağdurlar arasındaki münasebetler suç teşkil eden fiilî işlemeyi gerektiren kolaylıklar, çevre, şahısların teşviki - suçun ağırlaştırıcı veya hafifletici halleri - suç teşkil eden fiili icra anında şuur ve idrakî azaltan faktörler yahut uyuşturucu madde ve alkolün tesiri.

.....

.....

B) Mahkûmun adlî durumu : Mahkûmiyeti - birinci derecedeki mahkemenin karar özeti - istinaf mahkemesi karar özeti - nihayi mahkûmiyet .....

.....

C) Mahkûmun infaz durumu: Tevkif -yeri ve süresi - cezanın çekilmesi - eğitilmesi - süresi .....

Suçun objektif tetkiki hattâ, adlî polisin raporları esas alınarak belirtilen mahkûmun infaz ve adlî durumunu, sorgu yargıcının tahkikatı ve kararın hazırlanması, biyografik dosyanın hazırlanmasına yarıyorlar. Tetkikin giriş kısmında önce, mahkûmun davranışında beliren antisosyal davranışı teferruatlı bir şekilde belirtiliyor. İkinci kısmı, cezanın nitelikleri ve süresi teşkil ediyor. Böylece, islâh edici infaz faaliyetinin süresi ve imkânları belirtiliyor. Üçüncü kısım, daha tetkikin başlangıcında beliren failin şahsiyeti ile hapisane ortamının genel görünümü arasındaki münasebetin değerlendirilmesine cevaz veriyor.

K I S I M II.

Sosyal İnceleme

A) Ailevî geçmişi : Baba tarafından dedeleri, anne tarafından dedeleri, teyze ve amcaları, babası, babalığı veya annesiyle beraber yaşayan annesi, üvey annesi veya babası ile beraber yaşayan,

kız kardeşleri, erkek kardeşleri, aile çevresi içinde diğer beraber yaşıyanlar; bu bakımdan şu bilgilerin edinilmesi faydalıdır: adı - akrabalık derecesi - doğum yılı - doğum yeri - ölüm tarihi - ölüm sebebi - tahsil derecesi - devamlı mesleği - ekonomik durumu - fizik, psikolojik kusurları - adlî geçmişi - ahlâkî - dindarlığı - genel davranışı - biyografik dosyada kendisinden malumat istenene karşı davranışı - bu bilgilerin kaynağı.

Mahkûmla beraber fiilen beraber yaşamış olanlar bu aile listesinde bir yıldız işaretiyle açık bir şekilde belirtilmelidir. ....

B) Halihazır ailevî durumu : Koca, kadın, beraber yaşıyanlar, çocuklar, üvey çocuklar yahut bizatihi aile nüvesi içinde diğer beraber yaşıyanlar bakımından mütekakip malûmatın toplanması uygun olur: adı - akrabalık derecesi - doğum yeri - doğum yılı - ölüm yılı - sebebi - tahsil derecesi - devamlı mesleği - ekonomik durumu - fizik ve psikolojik kusurları - adlî geçmişi - ahlâkî - dindarlığı - genel davranışı - biyografik dosyada kendisinden malûmat istenene karşı davranışı - bu bilgilerin kaynağı.

Bundan başka eşler veya birlikte yaşıyanlar için: asli ailenin ekonomik seviyesi evlilikten önce ve sonraki meşguliyeti - ekonomik tabiyeti veya yeterliliği - evlilikten önce ve sonra cinsel davranışı - biyografik dosyada kendisinden malûmat istenen asli ailesine karşı davranışı .....

C) Yetişme esnasındaki sosyal çevre : Çocukluk ve gelişim esnasındaki ikametgâhı - mahallesi, bina, yerleşme, komşuluk - okul: okulun nevi, okul arkadaşları, öğretilmeleri - devam ettiği gençlik teşekkülleri: dini, kültürel sportif mahiyet mi, bu teşekkülleri yönetenler ve arkadaşları .....

D) Olgunluk çağında sosyal çevre : olgunluk çağındaki ikametgâhı: mahallesi, bina, yerleşme, komşuluk - okul: okulun nevi, okul arkadaşları, öğretmenleri - işi: işin nevi, vasfı, işveren yahut yönetenler, geliri - devam ettiği klüp veya topluluk: dini, kültürel, sportif mahiyette mi, öyeleri, yöneticileri - eğlenceleri: nevi, arkadaşları .....

Kendisinden malûmat alınan kimsenin hayatı ve sosyal çevresinin tetkiki burada genel hatlarla sınırlandırıldı. Bundan, şahısların, yerlerin ve mahkûmun şahsiyetinin teşekkülü esnasında derece derece münasebette bulduklarının belirtilmesi anlaşılmalıdır.

K I S I M . I I I .

Şahsiyetin İncelenmesi

- A) **Fizik, psikolojik ve moral gelişim:** Doğum yer ve yılı, meşru veya gayrî meşru çocuk, doğumu normal olup olmadığı, emzirme, dış çıkarma, yürüme konuşma - asli ailenin hayatı: çocukluk ve yetişme devresinde ailesiyle olan münasebeti - okul faaliyeti : okul arkadaşları ve öğretmenleriyle olan münasebeti - sosyal hayata başlangıç: olgunluk çağındaki ilk tasavvurları, esas ailesinden ayrılma sebepleri ve yaşı, sosyal davranışta ilk hataları - çalışma faaliyeti: ilk iş teklifindeki yaşı, tercih ettiği iş faaliyeti, ekonomik vasıtaların aidiyeti, iş veren ve çalışma arkadaşlarıyla olan münasebeti, olgunluk çağında eğlence faaliyeti: tercih ettiği eğlence arkadaşlar ile olan münasebeti - askerlik hizmeti - cinsi faaliyeti: büluğ ve gelişim - dindarlığı: yetişme si ve icrası - evlilik hayatı: evlilik yaşı, aile nüvesine karşı ekonomik ve manevî sorumluluk anlamı, eşine karşı davranışı, evlilikte cinsel faaliyet, çocuklarına karşı davranışı .....
- B) Tıbbî - fizik açıklamalar .....
- C) Psikolojik açıklamalar .....
- D) Psikiyatrik açıklamalar .....

K I S I M . I V .

İnfaz Sırasında Müşahede

- A) **Suç ve neticeleri karşısında mahkûmun davranış ve değerlendirmesi:** suçun hikâyesi - zaman, yeri, fiil, iştirak halinde bulunan şahıslar, suç anında failin etik ve psikolojik davranışı, suç ikaindan sonra ve yakalanmasından önceki etik ve psikolojik davranışı - tevkif, sorgu, duruşma, hüküm, bu hâdiseler karşısında doğrudan doğruya reaksiyonları, genel olarak sosyal çevrenin reaksiyonları, kamu oyu, basın .....
- B) **Hapishane çevresi karşısındaki davranışı :** Genel görünüm, organizasyonla ilgili hususlar, ijyen, ceza müessesesinin di-

siplini, fücrede bulunma saati, kendisine tahsis edilen hapishane kısmındaki mahkûmların ekseriyeti koğuş arkadaşları, hapishanede öğretimle ilgili faaliyetlerin nevi ve saati, koğuş arkadaşları, hapishanede öğretimle ilgili faaliyetlerin nevi ve saati, hapishanedeki arkadaşlarıyla münasebeti, memurlarla olan münasebeti, cinsel davranışı, dindarlığı, kültürel ilgisi, nezaretle ilgili (gardiyanlar) memurlarla olan münasebeti, sosyal yardım personeliyle olan münasebeti, hapishane hayatı kaideleri ve adetlerine karşı reaksiyonları .....

(C) **Dış çevre karşısındaki davranışı** : Ailevî münasebetler ve ve bağlılık, arkadaşları ve beraber yaşayanlarla münasebetleri, ileride serbest kalacağı zamandaki hayatı için tasavvur ve arzuları .....

K I S I M V

Cezanın infazında rasyonel gayelere yönelen başlangıç
mahiyetindeki değerlendirme

A) **Suç hakkında değerlendirmeler** : suç vetiresinde endojen (iç) faktörlerin başlıca anlamı, hangileri ve nasıl tesir ettiği - suç vetiresinde bulunan dış faktörlerin dış başlıca anlamı, hangileri ve nasıl tesir ettiği - suç vetiresinde aynı zamanda bulunan dış ve iç (endojen) faktörlerin başlıca anlamı, hangileri ve nasıl tesir ettiği, suç teşkil eden fiilin bir itiyale yahut tesedüfen veya ani bir tezahür belirtisi olarak sınırlanabilmesi - suç teşkil eden fiilin şuurlu bir şekilde hazırlık safhalarında geçerek ikâ edilip edilmediği .....

B) **Adli durumu üzerinde değerlendirme**: mevkufun adli ve infaz sırasında ilk defa suçlu olarak kabul edilmesi -! adli ve infaz safhasında mükernir olarak kabulü .....

C) **Hayat ve yetişmede sosyal çevrenin değerlendirilmesi**: mevkufun şahsiyetinin teşekkülündeki çevrede antisosyal davranışa doğru götüren tesir ve unsurlar bulunabilir mi, hangileri .....

D) **Mevkufun şahsiyeti hakkında değerlendirme**: mevkufun şahsiyetinin teşekkülünde, sosyal intibakında hareket ve noksanlıkların olumsuz tesirinin bulunup bulunmadığı, hangileri ve nasıl tesir ettiği - mevkufun şahsında yetersizlikler: fizik kusurlar, pata-

lojik, anormal halerin antisosyal davranış neticesinde alabilecekleri değer - hangileri ve nasıl tesir ettiği mevkufun psikopatolojik görünümünü antisosyal davranışında alabileceği değer hangileri nasıl tesir ettiği .....

F) İnfazdaki gözlemlerin değerlendirilmesi : Mevkufun ika etmiş olduğu suç karşısında etik, psikolojik davranışı, topluma yeniden intibakı hususunda bundan çıkarılacak olumlu ve olumsuz hususlar, belirtilen bu istikamette tesir edebilecek hangi faktörlerdir - cezanın infazı karşısında mevkufun hali hazır etik ve psikolojik davranışı, topluma yeniden intibakında olumlu ve olumsuz kabul edilebilecek hususlar, hapisane sonrası programla ilgili mevkufun psikolojik. Etik, davranışı, yeniden topluma intibakında olumlu ve olumsuz kabul edilebilecek hususlar .....

F) Periyodik (devrevî) değerlendirme .....

G) Tahliye hususunda nihaî değerlendirme .....

Biyografik dosyada belirtildiği gibi mevkufun tam bir şekilde şahsiyetinin tetkiki, şüphesiz aynı zamanda çeşitli dallarda ve bilhassa infazla ilgili hususlarda ihtisas sahibi, sosyolog, doktor, psikolog, psikiyatrist gibi araştırmacıların iştirakini gerektirir. Yakın bir gelecekte hapisane idaresinde bütün bu mütehassısların yardımlarından istifade edilmesi hiç olmazsa bazı pilot hapisaneler için imkân dışı değildir. Fakat başlama için bir anlık vaktin kayıp olmaması endişesiyle halihazır duruma bakmayı arzuluyoruz. Cezanın infazında dahili ve pratik bakımdan yeni bir başlangıcı ise sakınılmaz bir merhale olarak kabul ediyoruz.